

[Aksel Larsen.]

må de særlige hjemmemarkedspriser og særlige tilskudsordninger ophæves.

Andelsvirksomhederne må udbygges og rationaliseres, og det kan formodentlig kun ske ved offentlige lån. Landbrugets afsætning må samles i et offentligt fælles salgsskema, i hvis ledelse landbrugsorganisationer og ministerier er repræsenteret, så vi kan slippe for de skadelige og uværdige konkurrenceforhold, vi oplever mellem landbrugets forskellige salgsskemaer i dag.

Forskning, forsøg og konsulentvirksomhed må udbygges og rationaliseres. Disse virksomheder betales af det offentlige, og de må have en langt mere central stilling, end de har i dag. Forsøgscentrene må som et led i deres virksomhed også have betydelige produktionsenheder. De vil herved kunne udgøre stordriftselementet i det danske landbrug. Vi er ganske klar over, at et stordriftselement kan vi ikke undvære.

Så må der stiles efter nye driftsformer i landbruget. Den gode landbrugsjord må gøres bedre ved grundforbedring, men dårlig og dårligt beliggende jord må afstås til det, man kalder rekreative formål. Som betingelse for ophævelse af landbrugspligten kan fastsættes maksimale salgsskemaer svarende til jordens landbrugsværdi. På den enkelte bedrift må der ske en fremadskridende specialisering, og der må gives støtte til en sådan omlægning, især hvor den sker som et koordineret samvirke mellem flere brug.

I de kommende år må der, som jeg allerede har sagt, regnes med en betydelig nedgang i antallet af beskæftigede i landbruget, både lønarbejdere og selvstændige. Samtidig hermed vil der helt naturligt ske en betydelig ændring i landbrugsstrukturen, og derfor er det naturligvis rimeligt, at man nu optager til overvejelse, hvad der skal ske med brugsstørrelserne, og hvordan det skal være med grænserne for sammenlægning. Ministeren har jo, hvad dette angår, fulgt kommissionens flertal, men også denne del af forslaget må vi nu nok se noget nærmere på. Som jeg allerede har sagt: en varieret brugsstørrelse må vi ubetinget sikre her i landet. En udvikling af Danmark henimod et land af storgodser eller af godsansamlinger er der forhåbentlig enighed om at vi ikke skal have.

I den forbindelse vil jeg meget advare

imod, at der i andre end ganske særlige tilfælde gives tilladelse til, at den samme mand kan erhverve og eje mere end to landbrugsejendomme. Der er jo en — i øvrigt ikke ubetinget skadelig — tendens til, at byfolk, det være sig enkeltpersoner eller selskaber, erhverver landbrugsejendomme; netop her må der holdes igen, ikke fordi det i og for sig er skadeligt, at byfolk erhverver landbrugsejendomme, for de er ofte yderst aktive og initiativrige med hensyn til driftsforbedring, rationalisering o. s. v., men der må holdes igen, så ikke kapitalstærke såkaldte bylandmænd kan erhverve sig en hel samling af formodentlig navnlig større ejendomme, som drives ved forpagter eller ved bestyrer. Hvis vi kan nå til den rimelige ordning, som også hr. Skytte omtalte, at eventuelt underskud på en sådan bylandmands landbrug ikke kan bringes til fradrag på regnskabet for hans erhvervsaktivitet uden for landbruget, har man nok fået en god regulator. Dette være sagt, selv om skattereformen ikke er til behandling i forbindelse med disse lovforslag.

Ja, ud fra disse grundsynspunkter vil vi deltage i arbejdet med lovforslagene, og det er jo ganske klart, at det her drejer sig navnlig om lovforslaget om landbrugsejendomme og om landbrugsstrukturen. Jeg vil dog tilføje, hvad statshusmandsloven angår, at vi er i princippet ubetinget tilhængere af jordrentebud, og vi beklager meget, hvis praksis foranlediget af den ulykkelige renteutvikling bevirker, at man må gå bort fra dem. Hvad angår forslag til lov om ændringer i lov om opførelse af arbejderboliger på landet, henviser jeg til udtalelser, vort partis ordfører har fremsat ved tidligere behandling af et sådant spørgsmål.

Bækgaard: Da loven om landbrugsejendomme sidst var til revision i 1961-62, kunne de uafhængige ikke støtte forslaget, fordi vi mente, at den beskedne forhøjelse af sammenlægnings- og samdriftsgrænserne, der da var foretaget, var for ubetydelig til, at den virkelig gav landbruget den frihed til at disponere over jordarealerne, som en tiltagende mekanisering helt nødvendigt betinger, såfremt der skulle blive blot nogenlunde økonomi i planteproduktionen. Derfor glæder det mig og mit parti, at lovforslaget, som vi i dag har til første behand-